

Krzysztof Stępiński

Międzynarodowy Dzień Ochrony Zabytków w 2008 roku 17-18 kwietnia, Gostyń – Święta Góra

International Day of Monument Protection – 17-18 April 2008

Jak co roku, 18 kwietnia odbyły się centralne uroczystości z okazji Międzynarodowego Dnia Ochrony Zabytków. Dzień ten, ustanowiony w 1983 roku przez Komitet Wykonawczy Międzynarodowej Rady Ochrony Zabytków, jest świętem wszystkich, którzy ratują zabytki i starają się przywrócić im dawną świetność, przyczyniając się w ten sposób do zachowania dziedzictwa kulturowego. Od niedawna weszło w zwyczaj, że uroczystości Międzynarodowego Dnia Ochrony Zabytków odbywają się w miejscach, które decyzją Prezydenta RP zostały uznane za Pomniki Historii. Tym razem był to Zespół Klasztorny Kongregacji Oratorium św. Filipa Neri w Gostyniu – Świętej Górze. Honorowym patronem uroczystego spotkania z okazji Międzynarodowego Dnia Ochrony Zabytków był Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Pan Bogdan Zdrojewski. W jego imieniu funkcję głównego gospodarza obchodów sprawował Pan Tomasz Merta, Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Generalny Konserwator Zabytków. Kancelarię Prezydenta reprezentował Pan Minister Ryszard Legutko, Kancelarię Premiera Pan Minister Rafał Grupański. W uroczystościach wzięli udział także: Marszałek Województwa Wielkopolskiego Pan Marek Woźniak, Wojewoda Wielkopolski Pan Piotr Florek, Starosta Powiatu Gostyńskiego Pan Andrzej Pospieszynski, Wielkopolski Wojewódzki Konserwator Zabytków Pan Aleksander Starzyński. Wszystkich znakomitych gości – uczonych, konserwatorów, pracowników kultury, artystów, duchownych i przedstawicieli władz witał Prokurator Federacji Kongregacji Oratorium św. Filipa Neri w Polsce Ksiądz Superior Zbigniew Starczewski C.Or.

Uroczystości Międzynarodowego Dnia Ochrony Zabytków w 2008 roku zorganizował Krajowy

Ośrodek Badań i Dokumentacji Zabytków w Warszawie przy współpracy Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego, Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Poznaniu, Starostwa Powiatu Gostyńskiego oraz oczywiście gospodarzy Świętej Góry – Kongregacji Oratorium św. Filipa Neri w Gostyniu.

Właśnie w sali konferencyjnej Zespołu Klasztornego w przeddzień Międzynarodowego Dnia Ochrony Zabytków – 17 kwietnia 2008 roku – odbyła się towarzysząca obchodom sesja naukowa „Definicja zabytku”. Prowadził ją i zagajenie wygłosił dr inż. arch. Marcin Gawlicki, Dyrektor Krajowego Ośrodka Badań i Dokumentacji Zabytków. Na sesji wygłoszono pięć bardzo interesujących referatów.

[2]

Dr hab. Eugeniusz Szumakowicz, profesor Politechniki Krakowskiej, mówił o „Fenomenologicznym pojęciu zabytku”.

Prof. dr hab. Jerzy Kowalczyk z Instytutu Sztuki PAN wygłosił referat o „Zabytkach starożytności w ujęciu Kazimierza Stronczyńskiego”.

Tematem wystąpienia doktor Moniki Dreli z Instytutu Prawa Cywilnego Uniwersytetu Wrocławskiego była „Definicja zabytku nieruchomego w prawie polskim i francuskim”.

Dr Maciej Trzciniński z Katedry Kryminalistyki Uniwersytetu Wrocławskiego przedstawił referat „Wokół definicji zabytku archeologicznego”.

Jako ostatni wystąpił dr inż. arch. Marcin Gawlicki z pracą „Rejestr zabytków w praktyce ochrony konserwatorskiej”.

Po kolacji odbyła się msza św. w Bazylice Świętógórskiej, następnie zaś goście zwiedzali samą Bazylikę, która stanowi przykład wspaniałego dzieła polskiej architektury barokowej. Dzień zakończy-

ło bardzo miłe spotkanie przy grillu nazwane Gaudium Filipińskim.

Gala Międzynarodowego Dnia Ochrony Zabytków w dniu 18 kwietnia 2008 r. składała się z dwóch części: koncertu i wręczenia nagród. Prowadzenie pierwszej części powierzono ks. Jakubowi Przybylskiemu z Kongregacji Oratorium św. Filipa Neri. Krótkie powitania wygłosili Ksiądz Superior Zbigniew Starczewski i Pan Doktor Marcin Gawlicki. Głos zabrał także Padre Eduardo Aldo Cerato – Prokurator Generalny Kongregacji, który podziękował wszystkim gościom za przybycie.

Koncert, który zatytułowano „Świętogórskie odkrycia muzyczne. Józef Zeidler (1744-1806) – polski Mozart”, prowadził dyrygent Marek Toporowski. Muzycy i śpiewacy z zespołu Concerto Polacco wykonali utwory Józefa Zeidlera i Wolfganga Amadeusza Mozarta oraz Jana Engela. Używającemu historycznych instrumentów „Concerto Polacco” towarzyszył Poznański Zespół Wokalny Collegium Artis.

Muzyka zawsze odgrywała wielką rolę w działalności duszpasterskiej Księży Filipinów. Klasztor Świętogórski już w XVII wieku stanowił centrum kultury muzycznej na wyjątkowo wysokim poziomie. Obecnie na Świętej Górze co roku, na przełomie września i października, odbywa się Festiwal Muzyki Oratoryjnej *Musica Sacromontana*.

O godzinie 12.30 rozpoczęła się część oficjalna Międzynarodowego Dnia Ochrony Zabytków. Prowadził ją Dyrektor KOBiDZ Pan dr inż. arch. Marcin Gawlicki.

[3]

Jako pierwszy zabrał głos Pan Profesor Ryszard Legutko, Minister w Kancelarii Prezydenta RP, reprezentujący Prezydenta Lecha Kaczyńskiego. Odczytał on list gratulacyjny od Prezydenta, a następnie na ręce Księża Superiora Zbigniewa Starczewskiego przekazał rozporządzenie w sprawie uznania Świętej Góry (Sanktuarium Świętogórskiej Róży Duchownej w Gostyniu) za Pomnik Historii. Także Pan Tomasz Merta, Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego, wręczył Księdzu Superiorowi list gratulacyjny od Pana Ministra Bogdana Zdrojewskiego.

Filipini z Gostynia, tworzący pierwszą na polskiej ziemi kongregację Oratorium św. Filipa Neri, rozpoczęli budowę kościoła w 1675 roku – w miejscu już w XV i na pocz. XVI wieku uznanym za „Miejsce Święte”, sławne z coraz bardziej rozszerzającego się kultu Matki Bożej. Budowa klasztoru rozpoczęła się w 1726 roku. Obecnie bazylika i klasztor stanowią przepiękny przykład barokowej architektury. Oddalenie Sanktuarium od miasta i od zgiełku cywilizacji sprawia, że panuje tu znakomity klimat dla refleksji i duchowych medytacji. Potęguje

go jeszcze fakt, iż istotą misji Oratorium św. Filipa Neri jest „ewangelizacja poprzez szeroko pojętą kulturę”. W Gostyniu szczególne znaczenie miała zawsze muzyka. Przez dwieście lat (od XVII do XIX wieku) na Świętej Górze działała kapela muzyczna; starano się pozyskiwać najwybitniejszych kompozytorów i wykonawców; prowadzono przyklasztorną szkołę muzyczną i bibliotekę, która dziś jest bardzo cennym archiwum muzycznym. Od 2006 roku odbywa się tutaj Festiwal Muzyki Oratoryjnej *Musica Sacromontana*, dzięki któremu melomani mogą podziwiać utwory kompozytorów świętogórskich, jak również wspierać akustykę pięknego barokowego wnętrza bazyliki.

Po podziękowaniach ze strony Księża Superiora Zbigniewa Starczewskiego głos zabrał Pan Minister Tomasz Merta. Przypomniawszy on znaczenie Międzynarodowego Dnia Ochrony Zabytków i pokrótce omówił najważniejsze założenia i zadania w dziedzinie ochrony i konserwacji zabytków, w kontekście bieżącej działalności Generalnego Konserwatora Zabytków i całego Ministerstwa. Następnie uczestnicy obchodów wysłuchali krótkich wystąpień zaproszonych gości: Ministra w Kancelarii Premiera Pana Rafała Grupińskiego, Wojewody Wielkopolskiego Pana Piotra Floraka, Marszałka Województwa Wielkopolskiego Pana Marka Woźniaka i Starosty Powiatu Gostyńskiego Pana Andrzeja Pospieszynskiego.

Jak zawsze, tak i w tym roku jednym z najważniejszych i najbardziej oczekiwanych punktów Międzynarodowego Dnia Ochrony Zabytków było ogłoszenie wyników konkursów i wręczenie nagród oraz wyróżnień ich laureatom.

[4]

I. Nagroda im. Księża Profesora Janusza Stanisława Pasierba „Conservator Ecclesiae”

Nagroda, przyznawana zarówno osobom świeckim, jak i duchownym różnych wyznań, honoruje tych, których twórcza i naukowa działalność wnosi cenny wkład w dziedzinę ochrony i konserwacji architektury i sztuki sakralnej.

Patronem nagrody uczyniono ks. prof. Janusza St. Pasierba – zarazem kapłana, jak i wybitnego uczonego, poetę i konserwatora.

Za 2007 rok nagrodę Stowarzyszenia Konserwatorów Zabytków „Conservator Ecclesiae” otrzymał **Arcybiskup Abel**.

J.E. Ks. Arcybiskup Abel jest od 1989 roku ordynariuszem Prawosławnej Diecezji Lubelsko-Chełmskiej. Z jego inicjatywy przeprowadzono remonty i prace badawczo-konserwatorskie wielu zabytkowych obiektów – m.in. cerkwi katedralnej w Lublinie oraz cerkwi w Terespolu, Dratowie, Włodawie i Hrubieszowie. Arcybiskup Abel jest

także pomysłodawcą utworzenia w Jabłecznej zbioru ikon prawosławnych i letniej szkoły pisania ikon.

Współ z lokalnymi samorządami Laureat podejmuje działania na rzecz ochrony rozsianych po Lubelszczyźnie zapomnianych i zdewastowanych obiektów, np. zabytkowych cmentarzy prawosławnych. Nagrodę „Conservator Ecclesiae” wręczał Pan Minister Tomasz Merta; Ks. Arcybiskup Abel wygłosił krótkie podziękowanie.

II. Konkurs Generalnego Konserwatora Zabytków „Zabytek Zadbane”

W Konkursie Generalnego Konserwatora Zabytków „Zabytek Zadbane” nagradzane są instytucje i osoby prywatne, które dzięki wzorowo wykonanym remontom i pracom konserwatorskim przyczyniły się do ratowania zabytków i przywrócenia im dawnej świetności. Wnioski o to wyróżnienie składają wojewódzcy konserwatorzy zabytków; uwzględniane są obiekty wpisane do rejestru zabytków i odnawiane według wskazań władz konserwatorskich.

W bieżącym roku nagrody przyznano w trzech kategoriach:

1. zabytki architektury i budownictwa mieszkalnego oraz użyteczności publicznej,
2. zabytki dziedzictwa przemysłowego,
3. zabytki sakralne.

Tę część uroczystości prowadził Dyrektor KOBiDZ P. dr Marcin Gawlicki, nagrody wręczał Generalny Konserwator Zabytków P. Minister Tomasz Merta.

[5]

Dyplomy i odznaki „Zabytek Zadbane” w 2008 roku przyznano:

– w kategorii „zabytki architektury i budownictwa mieszkalnego oraz użyteczności publicznej”:

1. Prezydentowi Miasta Zamościa – za przeprowadzenie kompleksowego remontu konserwatorskiego przyrynkowych kamienic mieszczańskich wraz z wystrojem sztukatorskim i kamieniarskim.

2. Firmie MPM WEGA S.A. – za wykonanie z wielką starannością kompleksowego remontu Pałacu Czackich w Warszawie, dzięki czemu przywrócone zostały wysokie walory artystyczne i estetyczne zabytku.

3. Caritas Diecezji Opolskiej – za wykonanie generalnego remontu Domu Zdrojowego w Głuchołazach, z zachowaniem pierwotnych funkcji obiektu i ekspozycją jego walorów historycznych, architektonicznych i artystycznych.

4. Państwu Elżbiecie i Grzegorzowi Sitakom – za odtworzenie w nowym miejscu drewnianego spichlerza dworskiego i jego adaptację do nowych funkcji.

– w kategorii „zabytki dziedzictwa przemysłowego”:

Urzędowi Miasta Olsztyn – za przeprowadzenie kompleksowego remontu dawnej wodociągowej wieży ciśnień wraz z otoczeniem, uwzględniającego obecną funkcję obiektu i z jednoczesnym wyeksponowaniem historycznych walorów zabytku.

– w kategorii „zabytki sakralne”:

1. Parafii rzymskokatolickiej pw. św. Augustyna w Kostowie – za przeprowadzenie kompleksowego remontu zabezpieczającego drewnianego kościoła filialnego pw. św. Jacka z Miechowej.

2. Parafii rzymskokatolickiej pw. św. Mikołaja w Brzezinach – za wszechstronną rewaloryzację architektury, wystroju i wyposażenia drewnianego kościoła parafialnego pw. św. Mikołaja.

3. Parafii rzymskokatolickiej pw. św. Katarzyny w Borętach – za przeprowadzenie remontu kościoła filialnego pw. Matki Boskiej Częstochowskiej w Palczewie, połączonego z wyeksponowaniem zachowanej substancji zabytkowej i przywracającego wybitne walory kolorystyczne oraz plastyczne wnętrza.

4. Parafii rzymskokatolickiej pw. Ścięcia św. Jana Chrzciciela w Chojnicach – za wzorowo przeprowadzony, eksponujący wartości architektoniczne i estetyczne zabytku remont Bazyliki Mniejszej wraz z otoczeniem.

[6]

III. Wielkopolskie Nagrody Konserwatorskie

Wręczyli je: Wielkopolski Wojewódzki Konserwator Zabytków P. Aleksander Starzyński i Wojewoda Wielkopolski P. Piotr Florek. Przyznano 3 nagrody.

IV. Odznaki „Zasłużony dla Kultury Polskiej” i „Za Opiekę nad Zabytkami”

Pan Minister Tomasz Merta udekorował odznaką „Zasłużony dla Kultury Polskiej” Mirosława Karpowicza – funkcjonariusza Biura Kryminalnego Komendy Głównej Policji. Natomiast odznakami „Za Opiekę nad Zabytkami” uhonorował: Mariusza Lange z Izby Celnej we Wrocławiu i Rafała Węgła z Komendy Wojewódzkiej Policji w Krakowie. Odznaczenia te zostały przyznane na wniosek Dyrektora Ośrodka Ochrony Zbiorów Publicznych za istotny wkład w opiekę nad polskim dziedzictwem kulturowym i przeciwdziałanie zagrożeniom dóbr kultury.

V. Konkurs Generalnego Konserwatora Zabytków i Stowarzyszenia Konserwatorów Zabytków na najlepsze prace naukowe, studialne i popularyzatorskie z dziedziny ochrony zabytków i muzealnictwa za 2007 rok

W konkursie zainicjowanym przez Stowarzyszenie Konserwatorów Zabytków pod koniec lat 80. oceniane są najlepsze prace magisterskie, doktorskie oraz inne opracowania naukowe, projektowe i popularyzatorskie, ukończone w bieżącym lub

ubiegłym roku kalendarzowym (rozstrzygnięcie konkursu następuje jesienią – na kilka miesięcy przed obchodami Międzynarodowego Dnia Ochrony Zabytków). Konkurs adresowany jest przede wszystkim do studentów i młodej kadry naukowej, czyli osób niebędących jeszcze samodzielnie pracownikami nauki. Prace zgłaszane są przez uczelnie, instytuty naukowe, muzea, organy służby konserwatorskiej i inne placówki bądź przez samych autorów. Najważniejszym celem konkursu jest rozbudzenie wśród młodych ludzi zainteresowania ochroną i konserwacją zabytków wszelkiego rodzaju – zabytków architektury i budownictwa, zabytków ruchomych i zabytkowych przedmiotów, a także zabytków krajobrazu – parków i ogrodów. Ważne jest też wzbogacanie teorii konserwacji zabytków i ich dokumentowanie.

Tę część ceremonii prowadzili: prezes SKZ Pan Jerzy Jasieńko i wiceprezes SKZ Pan Kazimierz Kuśnierz. Nagrody wręczał Generalny Konserwator Zabytków Pan Minister Tomasz Merta.

Podczas rozstrzygnięcia konkursu pod koniec 2007 roku Kapituła, zapoznawszy się z pracami i ich recenzjami, przyznała 10 nagród i 5 wyróżnień, oraz dwie nagrody honorowe.

[7]

W konkursie GKZ i SKZ na najlepsze prace z dziedziny ochrony zabytków i muzealnictwa powstałe lub wydane w latach 2006 i 2007 nagrody otrzymali następujący autorzy i prace:

1. Agnieszka Rydzewska – za pracę „Analiza dendroflory na cmentarzach zabytkowych północnej Wielkopolski”. Praca doktorska pod kierunkiem prof. dr. hab. Tadeusza Tylkowskiego.

2. Maciej Świątkowski – za pracę „Ogrody rezydencji arcybiskupów gnieźnieńskich w Skierniewicach”. Wyd. Izba Historii Skierniewic, Skierniewice 2007.

3. Maciej Prarat – za pracę „Wiejska architektura drewniana na Nizinie Sartowicko-Nowskiej w latach 1772-1920 i jej problematyka konserwatorska”. Praca magisterska pod kierunkiem prof. Mariana Arszyńskiego.

4. Jan Przypkowski – „Prusy Wschodnie – dokumentacja historycznej prowincji. Zbiory fotograficzne dawnego Urzędu Konserwatora Zabytków w Królewcu”. Publikacja multimedialna.

5. Krzysztof Dubiel – za pracę „Konserwacja i restauracja obrazu na podłożu drewnianym *Maria z Dzieciątkiem na ręku* w koszulce metalowej, z koronami i wotami z kościoła parafialnego w Koprzywnicy (Matka Boska Koprzywnicka)”. Praca magisterska, promotor: dr hab. Maria Lubryczyńska; „Obraz *Maria z Dzieciątkiem* z kościoła parafialnego w Koprzywnicy. Próba datowania i okre-

ślenia kręgu warsztatowego”. Praca magisterska, promotor: dr Krzysztof Chmielewski.

6. Magdalena Targowska – za pracę „Pomiary konserwatorskie z wykorzystaniem metody tomografii optycznej (OTL)”. Praca magisterska, promotor: prof. dr hab. Bogumiła Rouba, we współpracy z mgr Ludmiłą Tymińską-Widmer.

7. Joanna Zyzik – za pracę „Problemy estetyczne konserwacji i restauracji złoceń rzeźby polichromowanej w korelacji z zabytkową warstwą malarską”. Praca magisterska, promotor: prof. dr hab. Bogumiła Rouba, we współpracy z dr Katarzyną Wantuch-Jarkiewicz, dr. Jackiem Stachyrą, dr Elżbietą Szmit-Naud.

8. Miron Keller – za pracę „Ceramiczny detal architektoniczny kościoła pw. św. Mikołaja w Toruniu”. Praca magisterska pod kierunkiem dr hab. Jadwigi Łukaszewicz, prof. UMK.

9. Róża Kaśinowska – za pracę „Gołuchów. Rezydencja magnacka w świetle źródeł”. Wyd. Ośrodek Kultury Leśnej w Gołuchowie.

10. Miłosz Walerzak – za pracę „Ogrody francuskie w krajobrazie Warmii i Mazur na wybranych przykładach”. Praca doktorska pod kierunkiem dr hab. inż. arch. Zbigniewa Myczkowskiego, prof. PK.

[8]

Wyróżnienia otrzymali:

1. Czesław Lasota, Andrzej Legendziewicz i Stanisław Kowalski – za pracę „Badania archeologiczno-architektoniczne ratusza w Zielonej Górze” (praca pod kierunkiem Czesława Lasoty).

2. Marek Gruchalski – za pracę „Problematyka konserwatorska kamienic toruńskich objętych pracami w okresie działalności Jerzego Chyczewskiego, omówiona na szerszym tle”. Praca magisterska pod kierunkiem prof. dr. hab. Jana Tajchmana.

3. Małgorzata Pronobis-Bobowska – za pracę „Wpływ elementów i rozwiązań konstrukcyjnych ksiązek na ich trwałość”. Praca doktorska pod kierunkiem prof. dr. hab. Alicji B. Strzelczyk.

4. Katarzyna Górecka – za pracę: „Konserwacja fagmentu malowidła ściennego we wnętrzu cerkwi w Suceyity na Bukowinie w Rumunii”. Praca magisterska, promotor: dr hab. Tytus Sawicki; „Św. Jan Suczawski. Postać, dzieje relikwi, kult i ikonografia Świętego”. Promotor: dr Krzysztof Chmielewski.

5. Magdalena Szymańska – za pracę „Konserwacja obrazu Michaela Willmanna *Ecce Homo* z kaplicy pałacowej w Luboradzu z zachowaniem kształtu wklęsłej kolebki płóciennego podobrazia jako wartości historycznej. Próba określenia charakterystycznych cech warsztatu Michaela Willmanna”. Praca magisterska pod kierunkiem prof. Jadwigi Wyszyńskiej.

Ponadto przyznano dwie nagrody honorowe **Krajowemu Ośrodkowi Badań i Dokumentacji Zabytków** za wydanie następujących publikacji:

- Olga Dyba, Magdalena Rózewicz „Kraków. Zabytki architektury i budownictwa w Polsce”. Wyd. KOBiDZ, Warszawa 2007,
- Praca zbiorowa; redakcja merytoryczna: Sławomir Brzezicki i Christie Nielsen, współpraca: Grzegorz Grajewski i Dietmar Popp „Zabytki sztuki w Polsce. Śląsk”. Wyd. KOBiDZ, Warszawa 2006.

VI. Nagroda specjalna Prezesa Polskich Pracowni Konserwacji Zabytków

Jednemu spośród uczestników Konkursu GKZ i SKZ na najlepsze prace naukowe, studialne i popularyzatorskie z dziedziny ochrony zabytków i muzealnictwa Prezes PPKZ Pan Marek Barański oraz Prezes SKZ Pan Jerzy Jasieńko przyznali specjalną nagrodę. Otrzymał ją Pan Jakub Lewicki za książkę „Roman Feliński – architekt i urbanista. Pionier nowoczesnej architektury”.

Tę część prowadził P. Marek Barański, nagrodę wręczył Minister Tomasz Merta. Nagroda ta została ufundowana przez Prezesa Polskich Pracowni Konserwacji Zabytków po raz czwarty. Otrzymuje ją autor szczególnie interesującej pozycji, która może być też przydatna w pracach konserwatorskich.

[9]

VII. Nagroda Zarządu Głównego Stowarzyszenia Konserwatorów Zabytków „Książka Roku”

Zarząd Główny SKZ co roku wybiera do nagrody jedną z książek naukowych, popularnonaukowych, publicystycznych lub eseistycznych, któ-

re podejmują albo popularyzują problematykę ochrony zabytków, muzealnictwa i pokrewnych dyscyplin. Główne kryteria przyznawania tej nagrody to: oryginalność tematu i jego ujęcia, autorski punkt widzenia, interesująca forma i opracowanie edytorskie publikacji.

Nagrodę „Książka Roku” za rok 2007 Zarząd Główny Stowarzyszenia Konserwatorów Zabytków przyznał publikacji „Drewno i architektura. Dzieje budownictwa drewnianego w Polsce” autorstwa Pani Grażyny Ruszczyk.

VIII. Nagroda Laur Roku 2008 „Spotkań z Zabytkami”

Na zakończenie oficjalnej części uroczystości wręczono Laur Roku – nagrodę przyznaną przez Towarzystwo Opieki nad Zabytkami za wzorowe utrzymanie i udostępnienie zabytku szerokiej publiczności. W roku 2008 laureatką tego honorowego odznaczenia została Pani Eugenia Michałowska, właścicielka i opiekunka zabytkowego drewnianego dworku w Laskowej koło Limanowej. Nagrodę, wręczaną przez Prezesa TOnZ P. Wiesława Kaczmarka i Redaktora Naczelnego „Spotkań z Zabytkami” P. Wojciecha Przybyszewskiego, odebrał syn nagrodzonej, P. Piotr Paweł Michałowski.

Uroczysty obiad zakończył obchody Międzynarodowego Dnia Ochrony Zabytków. Podobnie jak w poprzednich latach, Dzień ten był świętem wszystkich ludzi, którym leży na sercu ratowanie i ochrona zabytków i którzy na co dzień nie szczędzą swego trudu w często bardzo żmudnych i skomplikowanych pracach i zabiegach mających na celu ochronę kulturowego dziedzictwa.

(opracowano na podstawie materiałów KOBiDZ)

Streszczenie

Ustanowiony w 1983 roku przez Komitet Wykonawczy ICOMOS Międzynarodowy Dzień Ochrony Zabytków jest w Polsce obchodzony co roku w innym, szczególnie ważnym dla dziedzictwa narodowego miejscu. Najczęściej jest to wyróżniający się swym pięknem zabytek, którego obecna uroda nierzadko jest wynikiem żmudnych i przeprowadzonych na wysokim poziomie prac konserwatorskich. Od ubiegłego roku weszło w życie obchodzenie tego Dnia w miejscach uznanych decyzją Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej za Pomniki Historii. W 2008 roku uroczystości

Abstract

The International Day of Monument Protection, established in 1983 by the Executive Committee of ICOMOS, has been celebrated in Poland every year in different places particularly important for national heritage. Most frequently it is a landmark chosen for its outstanding beauty which usually is a result of painstaking conservation work of very high quality. Since last year, the Day has been celebrated on sites which, by the decision of the President of the Republic of Poland, are regarded as Monuments of History. In 2008, the celebrations took place in the monastery complex in

odbyły się w zespole klasztornym w Gostyniu w Wielkopolsce (w zachodniej części Polski), obejmującym piękne, barokowe zabytki – bazylikę i budynek samego klasztoru. Zakonnicy z Gostynia od połowy XVII wieku aż do dziś odgrywają – oprócz religijnej – także ważną rolę kulturotwórczą, pielęgnując tradycje muzyczne na bardzo wysokim poziomie.

W przeddzień właściwych obchodów odbyła się sesja naukowa „Definicja zabytku”. Wygłoszono pięć interesujących referatów poświęconych m.in. definicji zabytku nieruchomego i archeologicznego, fenomenologicznemu pojęciu zabytku i znaczenia rejestru zabytków dla praktyki konserwatorskiej.

Pierwszą część Gali Międzynarodowego Dnia Ochrony Zabytków w dniu 18 kwietnia 2008 roku stanowił uroczysty koncert wykonany we wnętrzach Bazyliki. Wypełniły go przede wszystkim utwory Józefa Zeidlera – kompozytora powiązanego z Gostyńskim Sanktuarium Świętej Góry, którego twórczość wykazuje duże pokrewieństwo z także prezentowaną na koncercie muzyką Mozarta.

Oficjalne obchody odbywały się pod Patronatem Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego P. Bogdana Zdrojewskiego. W Jego imieniu prowadził je Generalny Konserwator Zabytków, Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego P. Tomasz Merta. Na wstępie reprezentujący Prezydenta RP P. Minister Ryszard Legutko wręczył Księdzu Superiorowi Kongregacji Oratorium św. Filipa Neri akt uznający Sanktuarium Świętogórskie za Pomnik Historii. Wystąpili także: Minister w Kancelarii Premiera P. Rafał Grupański, a także gospodarze województwa wielkopolskiego i powiatu gostyńskiego.

Przede wszystkim jednak Międzynarodowy Dzień Ochrony Zabytków jest świętem tych wszystkich osób, którym drogą jest ratowanie i ochrona zabytków, świętem konserwatorów, architektów i urbanistów, uczonych innych specjalności, artystów, duchownych, działaczy samorządowych, autorów książek o tej tematyce i ich wydawców, a także pasjonatów – osób prywatnych. Dlatego też co roku 18 kwietnia najbardziej zasłużeni spośród nich otrzymują nagrody za swoje prace na rzecz ratowania zabytków. W bieżącym roku wręczono Nagrodę im. Ks. Janusza Stanisława Pasierba „Conservator Ecclesiae” – w dziedzinie ochrony i konserwacji architektury i sztuki sakralnej; dziewięć nagród w Konkursie Generalnego Konserwatora Zabytków „Zabytek Zadbany” (w trzech kategoriach: architektury i budownictwa mieszkalnego oraz użyteczności publicznej, zabytków dziedzictwa przemysłowego oraz zabytków sakralnych); trzy Wielkopolskie

Gostyn, Greater Poland (in the western part of Poland), which encompasses beautiful Baroque buildings – the basilica and the monastery itself. Since the mid-17th century until now, the monks from Gostyn have played a significant cultural role – besides religious – by maintaining their musical traditions on a very high standard.

On the eve of the proper celebrations, there was a scientific session entitled “Definition of Monument”. Five interesting papers presented during the session concerned such issues as e.g. the definition of monument landmark and archaeological artefact, phenomenological concept of monument and the role of a monument register for conservation practice.

The first part of the gala of the International Day of Monument Protection on April 18, 2008, was the concert performed in the Basilica. It comprised mainly the works of Józef Zeidler – a composer connected with the Sanctuary of Święta Góra (Holy Mountain) in Gostyn, whose artistic output shows striking resemblance to Mozart’s music, also performed on the concert.

The official event was held under the patronage of the Minister of Culture and national Heritage, Mr Bogdan Zdrojewski. On his behalf, it was presided over by the General Landmark Conservator, Undersecretary of State at the Ministry of Culture and National Heritage, Mr Tomasz Merta. At the beginning, Minister Ryszard Legutko, representing the President of the Republic of Poland, awarded Father Superior of the Congregation of the Oratory of St. Philip Neri with an act acknowledging the Święta Góra Sanctuary as a Monument of History. Among the guests attending the ceremony were: Minister in the Prime Minister’s Office, Mr Rafał Grupański, and local authorities from the Greater Poland Voivodship and Gostyn district.

Above all, the International Day of Monument Protection is meant to honour all those people who care about saving and protecting monuments, so to honour conservators, architects and urban planners, scientists from various fields, artists, clergymen, local authority activists, authors of books on the issue and their publishers, as well as passionate individuals. That is why every year on April 18 the most deserving among them are rewarded for their efforts to save monuments. This year, the Prize of Rev. Janusz Stanisław Pasierb “Conservator Ecclesiae” – was awarded for protection and conservation of church art and architecture; nine prizes in the Competition of the General Landmark Conservator entitled „A Well – Looked After Monument” (in three categories: public architecture and housing industry, industrial heritage monuments and church architecture); three Greater Poland Conservation

Nagrody Konserwatorskie; odznaki „Zasłużony dla Kultury Polskiej” i „Za Opiekę nad Zabytkami” – dla pracowników policji i służby celnej przeciwdziałających zagrożeniom polskich dóbr kultury. Najwięcej nagród i wyróżnień tradycyjnie przynosi Konkurs Generalnego Konserwatora Zabytków i Stowarzyszenia Konserwatorów Zabytków na najlepsze prace naukowe, projektowe i popularyzatorskie z ochrony zabytków i muzealnictwa. Za 2007 rok przyznano 10 nagród, 5 wyróżnień i 2 nagrody honorowe. Nagrodę specjalną przyznali Prezesi Polskich Pracowni Konserwacji Zabytków SA i Stowarzyszenia Konserwatorów Zabytków; wręczono także nagrodę „Książka Roku” Zarządu Głównego SKZ. Uroczystość zakończyło uhonorowanie „Laurem Roku 2008” – przyznany przez pismo „Spotkania z Zabytkami” – właścicielki i opiekunki prywatnego, drewnianego dworku na południu Polski. Obchody Międzynarodowego Dnia Ochrony Zabytków w 2008 roku pozwoliły jeszcze raz przypomnieć o wielkiej roli dziedzictwa kulturowego, pomogły zintegrować ludzi zainteresowanych i pasjonujących się ochroną zabytków, a także zaowocowały imprezami i dyskusjami wzbogacającymi szeroko pojętą kulturę na wysokim poziomie.

Awards; medals of Merit for Polish Culture and “for Protection of Monuments” – awarded to police and customs officers who counteract the dangers threatening Polish cultural heritage. The most prizes and distinctions are traditionally awarded in the Competition of the General Landmark Conservator and the Association of Monument Conservators for the best scientific, design and popularizing works on monument protection and museum studies. For 2007, there were awarded 10 prizes, 5 distinctions and 2 honourable mentions. The Special Prize was awarded by the Presidents of the Polish Monument Conservation Workshops S. A. and the Association of Monument Conservators, and the prize “The Book of the Year” was awarded by the General Board of the AMC. The final accent of the Celebrations was awarding the “Laurels of 2008” – granted by the magazine “Spotkania z Zabytkami” (“Encounters with Monuments”) – to the owner and protector of a private wooden manor house from southern Poland. The celebrations of the International Day of Monument Protection in 2008, allowed for reminding again about the importance of cultural heritage, helped to integrate people interested in and passionate about monument protection, and resulted in events and discussions enriching the widely understood high culture.